

GESKIEDENIS

(KABV Gr 7–9)

1. Wat is Geskiedenis?

Geskiedenis is die studie van verandering en ontwikkeling in die samelewing oor tyd heen. Die studie van Geskiedenis stel mense in staat om te verstaan en te evalueer hoe menslike optrede uit die verlede 'n impak op die hede kan hê, asook die toekoms kan beïnvloed. Geskiedenis is om te leer hoe om op 'n gedissiplineerde manier oor die verlede, en by implikasie die hede, te dink.

Geskiedenis is 'n proses van ondersoek en behels die vra van vrae oor die verlede: Wat het gebeur? Wanneer het dit gebeur? Waarom het dit toe gebeur? Dit behels analitiese denke oor die stories wat mense oor ons verlede vertel en hoe ons daardie inligting internaliseer.

Die studie van Geskiedenis ondersteun ook burgerskap binne 'n demokrasie deur:

- die waardes van die Suid-Afrikaanse Grondwet te verduidelik en te bevorder;
- burgerlike verantwoordelikheid en verantwoordelike leierskap aan te moedig, insluitende die verhoging van die huidige sosiale en omgewingskwessies; menseregte en vrede te bevorder deur uitdagings aan vooroordele oor ras, klas, geslag, etnisiteit en xenofobie uit te daag, en
- om jongmense voor te berei vir die plaaslike, streeks-, nasionale, kontinentale en globale verantwoordelikheid.

2. Spesifieke doelwitte van Geskiedenis

Die spesifieke doelwitte van Geskiedenis is om die volgende te skep:

- 'n belangstelling in en genot van die studie van die verlede;
- begrip en waardering van die verlede en die kragte wat dit vorm;
- die vermoë om 'n proses van historiese ondersoek te onderneem wat gebaseer is op vaardighede;
- 'n begrip van historiese konsepte, met inbegrip van historiese bronne en getuienis.

3. Vaardighede en konsepte van Geskiedenis

Geskiedenis is 'n proses van historiese ondersoek. 'n Streng proses van ondersoek stel leerders in staat om die doelwitte te bereik en demonstreer die vaardighede in die volgende tabel:

Spesifieke doelwitte van Geskiedenis	Voorbeelde van betrokke vaardighede
1. Die vind van 'n verskeidenheid tipes inligting oor die verlede	In staat om inligting in te samel, byvoorbeeld, vanaf teks, visuele materiaal (insluitende foto's, spotprente, televisie en rolprente), liedjies, gedigte en onderhoude met mense; die gebruik van meer as een soort skriftelike inligting (boeke, tydskrifte, koerante, webruimtes).
2. Keuse van relevante inligting	In staat om te besluit wat belangrike inligting is om te gebruik. Dit mag die keuse van inligting vir 'n bepaalde geskiedenis-onderwerp wees, of meer spesifiek, om 'n vraag wat gevra word, te beantwoord. Sommige inligting wat gevind is, sal nie

	relevant tot die vraag wees nie, en sekere inligting, hoewel relevant, sal nie so belangrik of so nuttig soos ander inligting wees nie.
3. Besluit of inligting vertrou kan word	In staat om ondersoek in te stel waar die inligting vandaan kom: wie het die inligting geskryf of geskep en hoekom het hulle dit gedoen? Dit behels ook om te kyk of die inligting korrek is – vergelyk waar die inligting vandaan kom met ander inligting. Baie inligting verteenwoordig slegs een gesigspunt.
4. Om iets wat in die verlede gebeur het vanuit meer as een gesigspunt te beskou	In staat om te onderskei hoe inligting sou wees indien dit uit 'n ander oogpunt gesien of gebruik word. Dit vereis ook die vermoë om twee of meer verskillende gesigspunte oor dieselfde persoon of gebeurtenis te vergelyk.
5. Verduidelik waarom die gebeure uit die verlede dikwels verskillend geïnterpreteer word	In staat om te begryp hoe historici, handboekskrywers, joernaliste of skeppers tot verskillende gevolgtrekkings kan kom en in staat is om 'n rede(s) te verskaf waarom dit so is t.o.v. 'n besondere onderwerp uit die geskiedenis.
6. Debatteer oor wat gebeur het in die verlede op grond van die beskikbare getuienis	In staat om deel te neem aan gesprekke of debatte, en standpunte te vorm oor aspekte van die Geskiedenis, gebaseer op die getuienis uit die beskikbare inligting.
7. Die skryf van Geskiedenis op 'n georganiseerde wyse, met 'n logiese argumentslyn	In staat om oor 'n gedeelte van die geskiedenis te skryf wat oor 'n inleiding beskik, die relevante inligting op 'n logiese manier en 'n chronologiese volgorde uiteen te sit, en tot 'n gevolgtrekking te kom wat die vraag op 'n samehangende manier beantwoord.
8. Begrip vir die belangrikheid van erfenis en bewaring	In staat om te verduidelik hoe en waarom mense en gebeure in 'n gemeenskap, dorp of stad, provinsie en die land op 'n openbare wyse herdenk moet word. Dit behels ook die ondersoek hoe mense gebeure uit die verlede in seremonies, feesvieringe, museums en monumente herdenk het.

Dit is van kritiese belang dat hierdie doelwitte en vaardighede vir elke inhoudsonderwerp gevolg behoort te word. Ten einde leerders in staat te stel om hierdie doelwitte te bereik en om hierdie vaardighede te demonstreer, sal hulle 'n volle begrip van die inhoud moet hê. Geheuevaardighede bly belangrik.

4. Konsepte in Geskiedenis

Historiese bronne en getuienis: Geskiedenis is nie "die verlede" self nie. Dit is die interpretasie en verduideliking van inligting uit verskeie bronne. Bewyse word geskep wanneer die bronne gebruik word om die vrae oor die verlede te beantwoord.

Multi-perspektiewelike benadering: Daar is baie maniere waarop daar na die dieselfde ding in die verlede gekyk kan word. Die wyse waarop na die verlede gekyk word, kan die volgende insluit:

- die verskillende standpunte van mense in die verlede op grond van hul posisie in die samelewing;
- die verskillende maniere wat historici oor hulle geskryf het, en

- die verskillende maniere waarop mense vandag die optrede en gedrag van mense in die verlede beskou.

Oorsaak en gevolg: Die redes vir die gebeure en die gevolge van hierdie gebeure. Die gevolge van gebeure bepaal toekomstige gebeure en help om menslike gedrag te verduidelik.

Verandering en kontinuïteit: Dit is moontlik om oor 'n tydperk die kontras oor wat verander het en wat dieselfde gebly het, waar te neem. Die nou verwante kontraste wat gebruik word om Geskiedenis te onderrig, is ooreenkoms en verskil, en toe en nou, wat help om sin te maak uit die verlede en die hede.

Tyd en chronologie: Geskiedenis word bestudeer en chronologies geskryf. Dit is belangrik om in staat te wees om gebeure in die volgorde te plaas waarin hulle in tyd gebeur het, en hulle konteks te oorweeg. Tydlyne word dikwels gebruik om hierdie konsep te ontwikkel.

(Geredigeer deur Marianne Strydom)

Kliek op bostaande prent om te sien watter blokkiesraaisels reeds op LitNet gelaai is